

การพัฒนาแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

¹ธารทิพย์ ช้วนนา, ²ประสพสุข ฤทธิเดช, และ ³ภูษิต บุญทองแดง

Developing an Instructional Model of Reading and Writing Skills in Communication for Small Size Primary Schools

¹Tanthip Khuana, ²Poosit Boontongtherng, and ³Prasopsuk Rittidet

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล 2. ผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนสื่อความ ได้คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบการสอน, อ่านและเขียนสื่อความ, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The research aimed to develop an instructional model and to assess the results of the model of reading and writing skills in communication for the small size primary school. Results of the research were as follows: 1. The research findings showed that the overall appropriateness of the instructional model of reading and writing skills in communication for the small size primary schools was at the highest level. The model was composed of nine components: rationale, concepts and

¹นักศึกษาคณะครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (ค.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน) คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²(ปร.ด. ไทศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³(ศษ.ด. หลักสูตรและการสอน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

theories, learning objectives for the small size primary school, learning process, teachers and students roles, atmosphere, teaching aids and evaluation 2. The findings indicated that the efficiency index of the instructional model was 84.03/84.78% which was in the assigned standardized criteria. Additionally, the posttest score of the students for reading and writing skills in communication was higher than that of pre-test score at the .05 level of the statistical significance. Lastly, the overall satisfaction was at a high level.

Keywords : Developing an Instructional Model, Reading and Writing Skills in Communication, Small Size Primary Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนที่มีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการคือ 1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจเป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองโดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การให้ความร่วมมือ กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแลเป็นต้น 3) ใช้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการได้แก่การบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปโดยให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและ 4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบหลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุดและต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554, หน้า 4-5) และโดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี อันเป็นผลมาจากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอัตราการเกิดของประชากรลดลง ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยประถมศึกษาลดลงตามไปด้วย ประกอบกับอัตราการย้ายถิ่นของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง และค่านิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง หรือโรงเรียนขนาดใหญ่ในตัวเมือง โดยมีความเชื่อว่าด้วยสภาพของโรงเรียนในตัวเมืองมีความพร้อมจะทำให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงทำให้จำนวนนักเรียนของโรงเรียนประจำท้องถิ่นลดลงและกลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2555, หน้า 1-2)

กรณีศึกษาการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหาที่มีลักษณะที่ร่วมกันในด้านการเรียนการสอน การบริหาร งบประมาณ และการขาดขวัญและกำลังใจ เพื่อเป็นการตรวจสอบสภาพปัญหาในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในโครงการติดตามสภาวะการณ์โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อหาสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2556 ที่คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากมีครูไม่ครบชั้น ครูมีวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด ครูขาดขวัญและกำลังใจ เพราะครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบดูแลผู้เรียนหลายชั้น หรือรับผิดชอบชั้นเดียวแต่ต้องสอนทุกกลุ่มสาระ ถ้าครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน จะมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของสถาบันการศึกษาและประเทศชาติและสภาพปัญหาด้านกายภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในชนบททางไกลและมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย (รายงานการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวิเคราะห์สภาวะการณ์โรงเรียนขนาดเล็ก วันที่ 26 พฤศจิกายน 2556, หน้า 4-5) จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความและการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า มีสภาพปัญหาพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก มีความต้องการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด (ธารทิพย์ ช้วนา, 2556, หน้า 34-35) และสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก จากรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 คะแนนความสามารถด้านภาษา มีคะแนนต่ำสุด 2 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 14.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง ร้อยละ 19.39 พบว่า ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ จุดตัดของความสามารถด้านภาษา คะแนนต่ำสุด 10.41 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.32 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2555)

นโยบายการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตามประกาศนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน จึงได้กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปลอดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า ประกาศ)

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพื่อค้นหารูปแบบการสอนที่สามารถการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพราะการอ่านและเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ในอนาคตต่อไปจะทำให้เด็กมีคุณภาพด้านการอ่านการเขียนสามารถนำไปพัฒนาตนเองและสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมวิธีซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน

1.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 49 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,038 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านนาคเขียน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองโนอีดำ อำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 22 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน

1.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 49 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,038 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านกุดแคน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองโนอีดำ อำเภอเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 24 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ แบบวัดความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามระยะการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ จากแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง โดยการสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบ

การสอนอ่านและเขียนสื่อ

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยสังเคราะห์รูปแบบการสอน
3. สร้างรูปแบบการสอน ประเมินรูปแบบการสอน คู่มือ รูปแบบการสอน
ตรวจสอบ

คุณภาพ จากการวิพากษ์รูปแบบการสอน คู่มือรูปแบบการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพโดย
ผู้เชี่ยวชาญ

4. ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงรูปแบบการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

โรงเรียนบ้านนาบกเขียน

5. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กดำเนินการดังนี้

1. นำรูปแบบการสอนไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน
บ้านกุดแคน ศึกษาทักษะการอ่านและเขียนสื่อความ, ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และความพึงพอใจของ
นักเรียน
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test
(Dependent Samples) และการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของ
รูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
การสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน
7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ
84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนสื่อความได้
คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความ
พึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ 1) ความเป็นมาและ

ความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) บทบาทครู 6) บทบาทนักเรียน 7) บรรยากาศการเรียนรู้ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้และ 9) การประเมินผล

เนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มาบูรณาการเป็นรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆอย่างมีขั้นตอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และได้รับการพิสูจน์ทดสอบประสิทธิภาพแล้วโดยใช้ทฤษฎีการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Leki. 1994) และการสอนอ่านแบบ PANORAMA เป็นการสอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีโอกาสได้ฝึกฝนก่อนที่นักเรียนจะอ่านด้วยตนเองตามลำพัง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมการอ่าน และให้คำแนะนำรายละเอียดทุกขั้นตอนตลอดคาบเรียน หลังจากนั้นนักเรียนจะฝึกด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตามประกาศนโยบายกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” เพื่อส่งเสริม สนับสนุนเร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน จึงได้กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปลอดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558, หน้า ประกาศ) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 133) ได้ให้แนวคิดว่าการอ่านและเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กันการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและในระดับสูงการเรียนในระดับพื้นฐานจะเน้นในด้านการอ่านการเขียนได้ถูกต้องมีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคนครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องหลักและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยได้แก่หลักการสะกดคำไวยากรณ์การผันเสียงวรรณยุกต์ คำควบกล้ำอักษรนำเป็นต้นและครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นตอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่องและไม่รู้สึกลัวการเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องยากการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยให้แก่ นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครูต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายใช้วิธีสอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการสอนอ่านสอนเขียนอย่างผสมกลมกลืนและสอนให้สนุกด้วยการให้นักเรียนสังเกตการณ์ใช้ภาษาสรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตนเองจะไม่ทำให้นักเรียนเบื่อวิชาภาษาไทยหากนักเรียนรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทยก็จะเป็นคนรักการอ่านซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญยิ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาอื่นๆของนักเรียนต่อไป

2. จากผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถม ศึกษาขนาดเล็ก ในโรงเรียนบ้านกุดแคน พบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความได้คะแนนทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพบว่า รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีผลการประเมินประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.03/84.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของครู และนักเรียน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนใช้เทคนิควิธีการในการถ่ายทอดความรู้ที่ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ง่าย ได้นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ รักการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจกับสาระเนื้อหาได้ชัดเจนถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพวรรณ อีระชลาลัย (2549, หน้า 93) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมแจกลูกสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปัญจคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดกิจกรรมและแบบฝึกข้างต้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/86.88 และสอดคล้องกับ ศรีทูล ธาธัญและคณะ (2553, หน้า 76-77) วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของสื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนหน่วยชุมชนน้อยมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 77.82/77.65

2.2 จากผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความของนักเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพบว่า คะแนนจากการวัดความสามารถการอ่านและเขียนสื่อความระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอ่านและเขียนสื่อความจากนิทาน ซึ่งมีสื่อที่มีภาพประกอบ เป็นสัตว์ ที่มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม มากกว่าการท่องจำเนื้อหาความรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการสอนอาศัยหลักการ แนวคิดทฤษฎี การจัดการเรียนรู้คำนึงถึงสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ให้เรียนรู้จากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้ร่วมกลุ่มในการเรียนรู้ และเรียนรู้จากการค้นพบจากการปฏิบัติ การแสวงหาความรู้จากสื่อวัสดุ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลีณี ระถิ (2557, หน้า 172) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนมีคะแนนทดสอบการเขียนสื่อความหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุขุมลย์ อนุเวช (2557, หน้า 152-154) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อ

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.67, S.D.=0.06$) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา มาเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ต่อการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับทิตินา แชมมณี (2552, หน้า 64-65) ที่ได้ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ และเป็นไปตามธรรมชาติ การส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการตามวัยไม่ข้ามขั้นสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลินี ระถิ (2557, หน้า 172) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศมัย ลาภมาก (2558, หน้า 173-175) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

1.1 ครูควรทำความเข้าใจแนวคิด หลักการ และกระบวนการดำเนินกิจกรรม วิธีการประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการของรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กบรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ

1.2 ครูควรเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาการอ่านและเขียนสื่อความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม รวมถึงการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องมือประเมินผลต่างๆด้วย

1.3 ครูควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” **ประกาศนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารทิพย์ ช้วนา. (2556). **รายงานการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนสื่อความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก**. มหาสารคาม : สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพวรรณ อีระชลาสัย. (2549). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมแจกลูก สะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ**. ปรัญญาการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิสมัย ลาภมาก. (2558). **การพัฒนาการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มาลินี ระถิ. (2557). **การพัฒนาการเรียนการสอนเขียนสื่อความและเสริมสร้างคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีทูล ถาธัญและคณะ. (2553). **การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4**. รายงานความก้าวหน้างานวิจัย เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. (2555). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติ NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2554**. เอกสารประกอบการประชุม ผอ.สพป., สพม. ทั่วประเทศ ครั้งที่ 3/2554 วันที่ 11-12 พฤษภาคม.

สุขุมาลัย อนุเวช. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน คณะครุศาสตร์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Leki, Wangdi. (1994). **Factors affecting teacher morale under Trashigang district in
Bhutan.** Bangkok : Mahidol University, 139 p.

